

Artesiaga,

*aberastasuna eta enplegua sortzen
jarraitzeko meatze-proiektua*

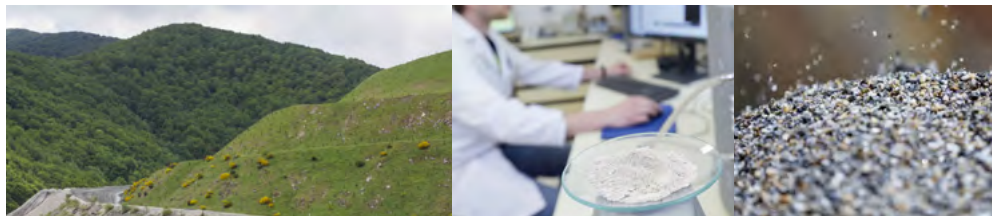
MAGNA
MAGNESITAS NAVARRAS

Nortzuk gara?

MAGNESITAS NAVARRAS ETA ROULLIER TALDEA

Magnesitas Navarras **1945etik** lanean ari den enpresa da. **75 urte baino gehiagoko** historia du, eta ibilbide luzea egin du, Nafarroako pirinioaurreko haranen garapen sozioekonomikorako eragile nagusia izan baita. **Ingurune naturala errespetatuz** jardun du, eta funtsezko eragilea izan da biztanleria etengabe eta modu kezkarria hustu eta zahartzen ari den **landa-eremuen etorkizunerako**.

Roullier Taldeko **Timab Magnesiumen** integratuta dago eta mundu mailan erreferentzia den meatzaritza enpresa industrial da. **232 pertsona enplegatzen ditu Nafarroan**, batez ere lan egiten duen haranetatik datozenak, eta hasieratik ustiatzen du Eugiko (Esteribar Harana) magnesitazko aztarnategia.

Gure jarduera

Magnesita **mineral urria da Europan**, guztiz ezinbestekoa eta ordezkazina sektore garrantzitsu eta estrategikoetan, hala nola:

- **Altzairuaren industria:** adreilu eta mortero erregogorren fabrikazioa, altzairua galdatzeko labeak babesteko.
- **Animalien eta landareen elikadura:** magnesioa ezinbestekoa eta funtsezkoa da organismo bizidun guztiak hazteko eta garatzeko. Aplikazio praktikoak ditu ongarrietan eta lurzoru azidoen zuzentzaile gisa, eta animalien elikaduran funtsezko elementua da, adibidez, tetania saihesteko.
- **Ingurumena:** hondakin-uren tratamendua, metal astunez kutsatutako lurzoruen garbitzea eta gasen desulfurazioa.

Munduko erreserben % 6 baino ez dago Europan, eta funtsezko minerala da sektore estrategikoetarako. Munduko erreserba handienak (% 66) eta ekoizpen handiena (% 70) Txinan, Errusian eta Ipar Korean daude. Duela gutxi egiaztatu ahal izan denez, **hornidura-kateen mendekotasun eta hausturagatiko arriskua oso handia da.**

Horregatik, **Europar Batasunak segurtasun estrategikoko gaitzat jotzen du baliabide mineraletarako sarbidea, industriaren garapen iraunkorren alde egiteko**; izan ere, balio-kate integratuek hazkunderako funtsezko motorra izaten jarraituko dute, eta funtsezko eginkizuna izango dute Europa suspertzeko.

Zergatik planteatzen du Magnak meatze-proiektu berri bat?

Magnesitas Navarrasek garapen sozioekonomikorako funtsezko motorra izan da Pirinio aurreko eta Pirinioetako haranetan, 1945ean Eugiko kontzejuan munduko magnesitazko aztarnategi nagusietako bat aurkitu zenetik. Ustiategi honetako mineral-erreserbak hamarkada honetan agortuko dira, eta, horrenbestez, Nafarroako jarduerarekin jarraitzeko aukera dugu. Hori dela eta, **zuzeneko 232 langileekiko eta haien familieekiko, jarduera eta aberastasuna sortzen ditugun haranekiko eta enpresako akziodunekiko dugun betebeharrak eta konpromisoa** gure jarraikortasuna bermatzea da, ustiategi berriak irekiz.

Zergatik Artesiagan eta ez beste inon?

Magnaren historian zehar, 6,5 milioi euro baino gehiago inbertitu dira 500 zundaketa baino gehiago egiteko, 50.000 metro linealetik gorako luzera zulatuarekin. Emaitza eztaba da: **ez dago benetako aukerarik Natura Sare-tik kanpo**, epe ertain-luzera jarduera bermatuko duen Artesiaga ez den beste meatze-proiektu bat planteatzeko.

Artesiagako proiektuaren irekierarekin, Magna proiektua beste 25 urtez proiektatu ahal izango litzateke, enpresak Nafarroan bizirautea, enpleguei eustea eta lan-aukera berriak sortzea ahalbidetuz.

Zer suposatzen du proiektuak?

GIZARTEARENTZAT ETA EKONOMIARENTZAT.

- **Biztanleria finkatzea.** Landa-eremuetako udalerrietako biztanleriari eusten laguntzen dugu, eta horietako bazuk despopulatzeko arrisku handia dute. Gure jarduera ezin da deslokalizatu.
- **Komunitatearekiko konpromiso publikoetako bat, *Etorkizuna partekatzen dugu*,** gure ibilbide-orria iraunkortasunaren arloan, inguruko langileak sartzeko plan bat abian jartzea da.
- **Enpleguari eustea.** Industria-eragilea gara: aberastasuna eta ongizatea sortzen dugu lan egiten dugun ibarretan, eta modu erabakigarrian egiten dugu aurrera. Proiektu honek Nafarroan enpresaren jarduerari eta enpleguari eusteko balio du.
- **Gure ingurunearen garapen ekonomikoa bultzatzea.** Zuzeneko enplegu egonkorra eta kalitatezkoa sortzen dugu, eta beste horrenbeste zeharkako enplegua. Azken urtean tokiko hornitzaileei egindako erosketen bolumena (garraiolariak, tokiko ekoizleak, gehienak tokiko ETE nafarrak) 15,5 milioi eurotik gorakoa izan zen.
- **Garapen-proiektuak.** Toki-administrazioak diru-sarrerak lortuko ditu herri-administrazioetako landa-finken alokairuetan.
- **Komunitatean parte hartzen dugu,** gizarte-arrastoa areagotzera bideratutako programak eta jarduerak bultzatuz. Programa eta jarduera horiek guztiak jasota daude kokatuta gauden udalerriekiko garapen sozioekonomikoaren aldeko akordio edo hitzarmenetan.
- **Ildo horretan, Magnesitas Navarras enpresak bere jarduera garatzen duen eremuekiko konpromisoari eusten dio.** Bi adibide dira, instituzioekin batera, Eugiko Errege Arma Fabrika eta Olondo Erreferentzia Historikoko Zentroa berreskuratzea, gune horretako erakargarri turistiko nagusiak baitira.
- **Azpiegiturak.** Magnesitas Navarras enpresak hartutako konpromisoen artean dago, halaber, udalei behar dituzten legar-kopuruak ematea, lan egiten dugun eremuetako abeltzainei, ehiztariei, mendizaleei... zerbitzua ematen dieten bideak eta sarbideak hobetzeko eta egokitzeko.

Zer suposatzen du proiektuak?

- **Abeltzaintza estentsiboa.** Meatze-proiektua Erdizko larreetan dago. Larreetako adituen aholkularitzarekin, landiketza-proposamen bat egin dugu larre horretan abeltzaintza sustatzeko eta hedatzeko. Proposamen hori milioi bat euro ingurukoa da, eta Baztango Haraneko Batzar Orokorrari eta abeltzainei aurkeztu zaie zenbait jardunalditan, iradokizunak eta kezkek izapidetzeko aurkeztu aurretik gehitzeko.

Magnaren proposamenak bizimodu tradizionalarekiko bateragarritasuna bermatzen du eta larreen harrera ahalmena % 60 handitzea ahalbidetuko luke. Edo, bestela esanda, abere gehiagok larratu ahal izango dute Erdizen, baldin eta administrazioen laguntza badute.

Jarduera horien zatirik garrantzitsuena jardueraren aurreko lehen lau urteetan garatuko litzateke, eta enpresak bere gain hartuko luke meatze-proiektua azkenean ez gauzatzeko arriskua. Gainera, Magnak konpromisoa hartzen du banku-abalaren bidez meatze-proiektuak irauten duen bitartean larreak mantentzeko proposamenen finantza-keta bermatzeko.

Proposamenak hobekuntzak ekarri ditu Erdizko larreetan eta inguruetan, bai eta meatze-jardueratik berreskuratu-tako eremuak pixkanaka itzultzea ere; izan ere, eremu horiek erauztearekin batera hasi ziren leheneratzen.

INGURUMENERAKO.

- **Natura 2000 Sareari laguntzea.** Erauzketa-jardueren plangintza egokiak aktiboki lagun dezake biodibertsitatea kontserbatzen, Europako Batzordeak erauzketa mineral ez-energetikoari buruzko zenbait gidatan eta Natura 2.000 Sarean adierazten duen bezala. Ildo horretan, Daniel Calleja Crespo Europako Batzordeko Ingurumeneko zuzendari nagusi ohiaren esanetan, "**Erauzketa-industria, behar bezala kudeatua, ez da mehatxu bat, biodibertsitaterako aukera bat baizik**".

Lan egiten dugun inguruneak eta sortutako inpaktuek kezkatzen gaituztelako, legeria zorrotz betez lan egiten dugu. Gainera, Ingurumena Kudeatzeko eta Energia Kudeatzeko Sistema Integratua dugu, UNE-EN ISO 14001 eta UNE-EN ISO 50001 arauen arabera ziurtatua. Magnan gure jarduerak ingurumenean duen eraginaz jabetzen gara, eta horregatik egunero hura minimizatzen eta kontrolatzeko lan egiten dugu.

Proiektua datuetan

Magnak planteatzen duen meatze proiektua Artesiagan dago, Esteribar eta Baztango udalerrietan.

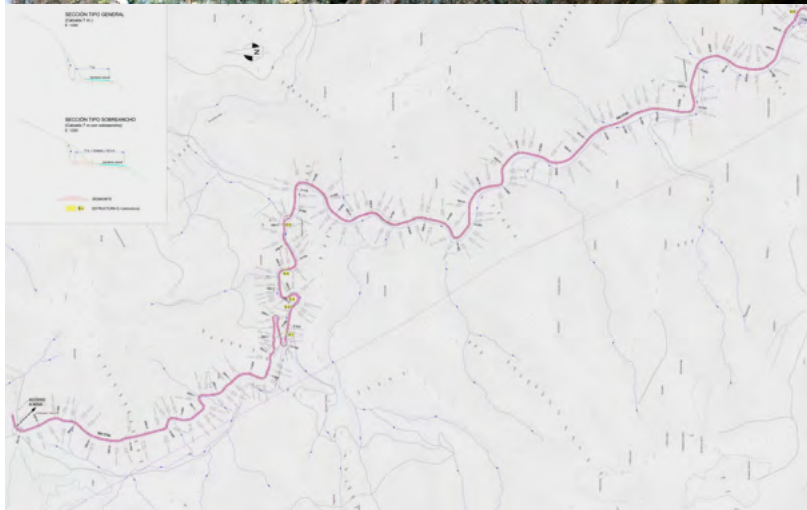

Meatzeko sarbideak

- **NA-1740 errepidea** 5,6 km egokitzea (Artesiaga gaina - NA-138 bidegurutzera).
- Gaur egungo trazadurari eutsiko zaio, eta galtzada zabalduko da "3 m-ko erre + 0,5 m-ko bazterbide" + areka zapalgarri bikoitzeko eskema batean.
- Gainzabalak bihurtzune oso itxi batzuetan, makineria astuna noizean behin igarotzeko.

Diseinuak, gauzatzeak eta eragiketak **ingurumen-hurbilketa onena** hartzen dute kontuan:

- Artesiagako meategian lortutako minerala Zubiriko fabrikari garraiatu eta prozesatuko da.
- Kamioien eta mineralen trafikoa astelehenetik ostiralera egiten da, toldoz itxitako kamioietan, 07:00etatik 19:00etara (atsedenaldiak, bazkaltzeko ordua... gordeta).
- Egunean 80 garraio-ziklo (joan-etorri) egiten dira.

Proiektua osorik dago sartuta **Alduide mendiko Kontserbazio Bereziko Eremuan (KBE)**. Natura 2000 biodibertsitatearen kontserbazio-eremuen sare ekologiko europarra da. Natura 2000 Sareak **ez du jarduera ekonomikoa eragotzen; aitzitik, naturarekin bateragarria dela ziurtatu nahi du.**

Hainbat aditu independentek egindako azterlanen arabera, **Artesiagako meatze-proiektuak ez dio kontserbazio bereziko eremuaren osotasunari eragiten.**

Natura 2000 Sareak lurraldea balioan jarri nahi du, bertako biodibertsitatea bermatuz, habitat naturalak eta basoko flora eta fauna kontserbatuz. Horretarako, beharrezkoa da parametroak ezartzea, jarduera ekonomiko desberdinak habitat eta espezieentzat mehatxu izan gabe gauzatu ahal izateko, eta garapen iraunkorrerako aukera bat izan daitezen, eremuaren dibertsifikazio ekonomikoari lagunduz, eta elementu eragilea eta Beste inbertsio edo jarduera batzuetarako estimulua (abeltzaintzako jarduerak, turismo ornitologikoa, landa-turismoa, gastronomia, ehiza, produktu ekologikoen salmenta, etab.), eta despopulazioa saihesten lagunduko dutenak, hori baita, azkenean, arrakasta izateko gakoa.

Hori da, hain zuzen ere, **gure proiektuak ematen duena**: bateragarritasuna ingurumen-babesaren eta egonkortasuneko eremuko biodibertsitatearen kudeaketaren eta ekonomia- eta lan-arloko sustapenaren artean, eremuaren dibertsifikazio ekonomikoa sustatzea eta meatzaritzari lotutako produktu eta prozesuetan balioa sortzea, jardun-eremuan dauden ekologia- eta ingurumen-balioak errespetatuz.

Europan, ia 30.000 erauzketa-ustiategi daude, eta horietako ia laurden bat Natura 2000 Sarean babes bereziko eremu izendatuta daude.

Artesiaga Magnesitak

OKUPAZIOA. Meatze-proiektuak **100 hektarea** hartzen ditu; horietatik 95,6 hektarea ustiapen-esparruari dagozkio eta 4,40 hektarea sarbideei. Ustiapen-perimetroaren barruko azalera 69,40 hektareakoa izango da, eta ustiapenerako sarbideek 4,40 hektareako afekzioa izan beharko dute. Hala ere, garrantzitsua da azpimarratzea proiektua hainbat denbora-fasetan planteatu dela, eta, beraz, ez dela inoiz meatze-hutsu-nearen % 100 beteko. **Ustiapen-perimetroaren barruko gehieneko okupazioa 56,90 hektarea da.** Hori proiektua hasi eta hirugarren urtean gertatu da, hamar urtez.

BIZITZA BALIAGARRIA. Kalkuluen arabera, **20 urtez erauziko da minerala, eta urtean 600.000 tona mineral lortuko dira.** Proiektua prestatzen denetik osorik itzultzen den arte, zaharberritze osoa, jada funtzionala, 25 urtekoa izango dela kalkulatu da.

INBERTSIOA. **15 milioiko inbertsioa** aurreikusten da, gehi beste 3,3 NA-1740 errepidea egokitzeko.

Magnesitas Navaras enpresak meatze-emakida finkatua du 1977ko ekainaren 16tik, 90 urterako. Artesiagako proiektuaren administrazio-baimenaren prozesua honako hau da:

Sustatzailea: Magnesitas Navarras

Industria Antolamendua, Energia Azpiegiturak eta Meategien zerbitzuei aurkezpena:

a) Artesiaga Proiektua: *ustiapen Proiektua eta Zaharberritze Plana*

b) Ingurumenaren gaineko Eraginaren Azterlana: *ESIA eta Ebaluazio Egokia*

Biodibertsitate Zerbitzua:

- *Onartzeari buruzko erabakia.*
- *Espedientearen ebaluazio teknikoa.*

Ingurumeneko Zuzendaritza Nagusia:

- *Ingurumen-inpaktuaren adierazpena.*

**MAGNA
aurkezpena**

*Meatze-agintaritzaren
jendaurreko informazioa*

*Ingurumenaren gaineko
Eraginaren Adierazpena*

Artesiaga proiektua baimentzea
Meatzaritzako Agintaritza

Industria Antolamenduaren, Energia Azpiegituren eta Meategien Zerbitzua

Jendaurreko informazioaren eta kontsulten izapidea:

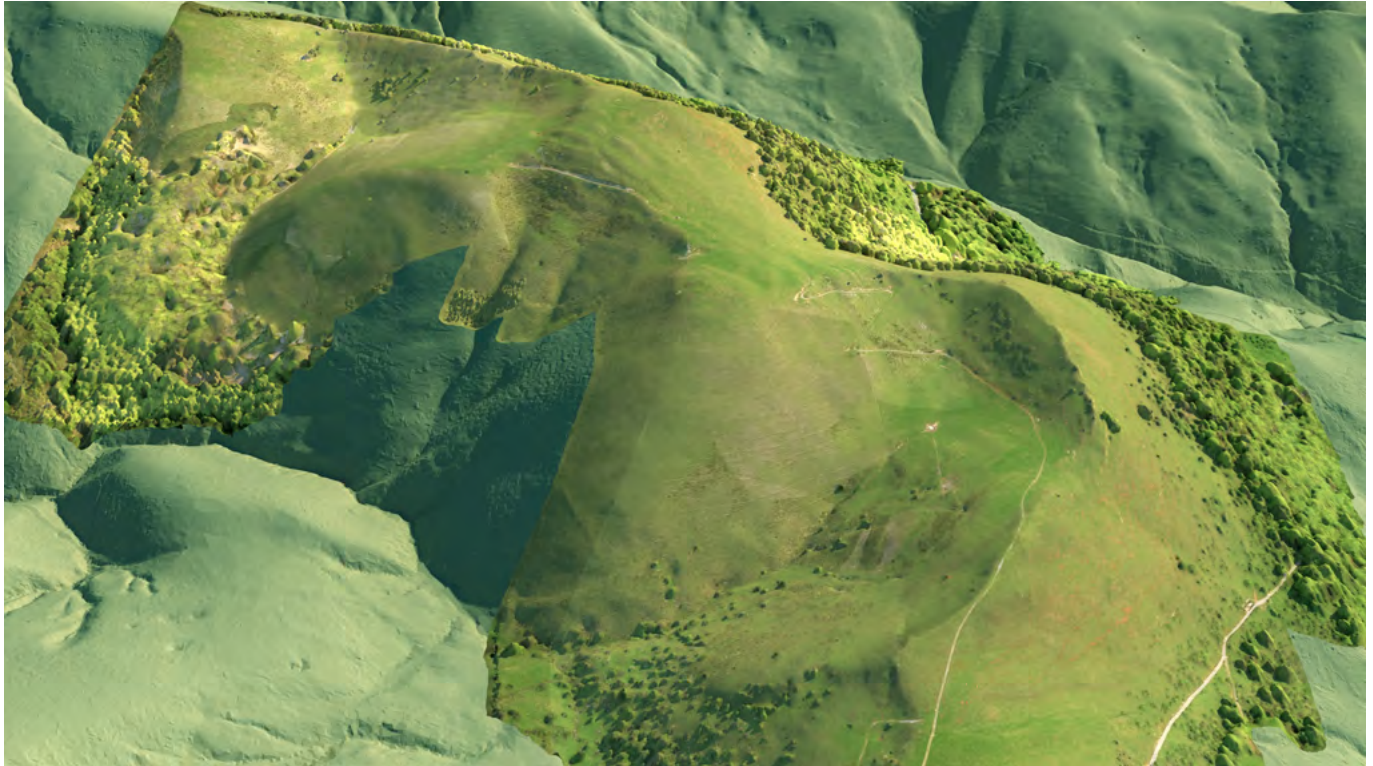
- *Jendaurreko informazioa*
- *Eragindako administrazio publikoei eta pertsona interesdunei kontsulta egitea*
- *Espedientea Ingurumenari bidaltzea (ohiko IIE eskaera, proiektua, IIE, info publikoaren emaitzak eta kontsulta, erantzunak)*

Industria, Energia eta Proiektu Estrategikoen Zuzendaritza Nagusia S3:
Proiektua baimentzea

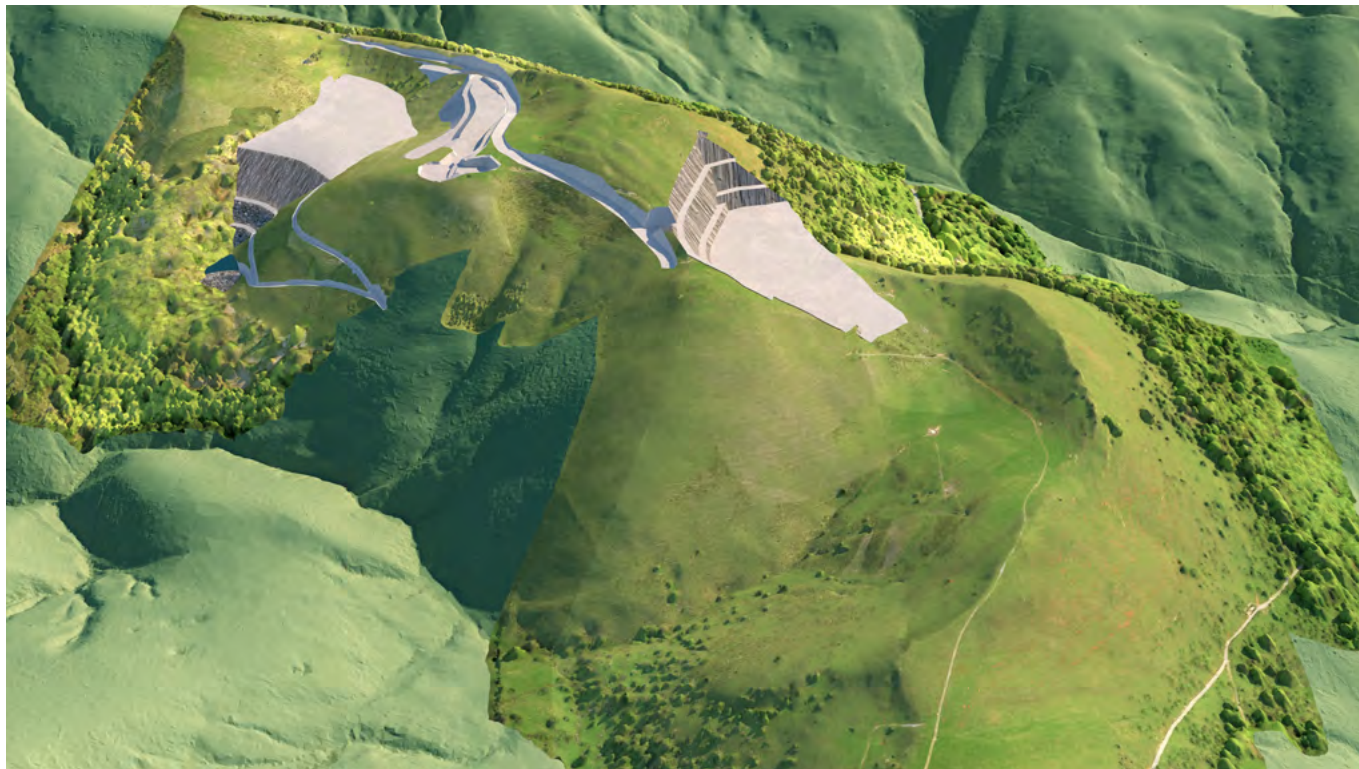

Meatze-ustiapenaren faseak

🕒 Eragiketa aurreko egoera

🕒 1. FASEA 1. urtea - Prestaketa

Meatze-ustiapenaren faseak

🕒 2. FASEA 6. Urtea - Hegoaldeko zabortegia itzultzea

🕒 **3. FASEA** 13. urtea - Iparraldeko zabortegia itzultzea

Meatze-ustiapenaren faseak

🕒 **4.FASEA** 23. Urtea - Iparraldeko mozketak itzultzea

🕒 **5. FASEA** 25. urtea - Ustiategiaren itzulketa

Eragin negatiboak saihesteko neurriak

- **INPAKTU BISUALA.** Meatze-proiektua inguruko gailurretatik bakarrik ikus daiteke. Meatzaritza-proiektua ez da Esteribar eta Baztango bailaretako herri bakar batetik ikusiko, ezta etxe partikular batetik ere.
- **KUTSADURA AKUSTIKOA.** Gure 'El Quinto' ustiategia Eugin dago, eta ustiategiaren ertzeko zarataren erreferentzia da. Praktikan esan nahi du Eugiko herrigunean, 3,3 kilometro lerro zuzenean, bizilagunek ez dutela meategiaren jarduera entzuten.
- **HAUTSA.** Materiala kamioi tolestuetan garraiatzen da beti, hautsik ez isurtzeko. Meategitik errepiderako sarbi-dea asfaltatu egiten da. Garraioa astelehenetik ostiralera bakarrik egiten da. Asteburuak meatzaritzaren jarduera etengo du.
- **URA.** Meatze-ustiapenak meatze-jarduerarekin kontaktua duten ur guztiak biltzen ditu (pistak, meatze-baoak, landarea), eta solidoak jalkitzen direnean, ibilgura eramaten ditu. Errepidea beti mendiaren aldera zabalduko da, eta inoiz ez errekarren aldera. Egungo ur-pasabideak ur-ibilguetatik kanpo egokituko dira.
- **MENDIZALEAK.** Meategiaren bizitza erabilgarrian GR-12 Nafarroako bidezidorra aldatuko da, Euskal Herriko bidezidor izenez ere ezaguna. Ahalik eta aukerarik onena bilatzeko, eta beti adostasunean oinarrituta, hainbat bilera egin dira Nafarroako Mendi Federazioarekin.
- **TURISMOA.** Azken hiru urteetan, batez beste 380 ibilgailu ibili dira NA-1740 errepidean. Artesiagako meatze proiektuak ere eragin neutroa izango du industrian edo zerbitzuetan.

1. Noiz hasiko da meatze-jarduera Artesiagan?

Magnesitas Navarrasek beharrezko baimenak lortzen dituenetik jarduera hasi arte, gutxienez lau urte igaroko direla uste da.

2. Magnesitak kutsatzen al du?

Ez, magnesita mineral kaltegabe bat da. Funtsezkoa da bizitzarako, animalientzako eta soroetarako. Magnesita beti egon da lurrian. **Ez dute inolako arriskurik osasunarentzat.**

3. Meatzeak kalte egingo al dio urari?

Ez. Meatze-ustiapenak ez du beharrezkoa erauzketa-prozesuan ura erabiltzea. Langileak garbitzeko eta pistak ureztatzeko baino ez da erabiliko ura, eta ez da hautsik sortuko. Hasieratik aurrekusi dugu uren tratamendua. Errepidea beti zabalduko da mendiaren aldera, eta inoiz ez errekarantz. Meategiaren ustiapen-fasean, ohikoa da uretako espezie ugari aurkitzea, langile, makineria astun eta zaratarekin batera, Eugiko gure aztarnategian frogatu dugun bezala. **Arga ibaiak, Iruñeko ahoko ur-iturrietako batek, Eugiko ustiategia inguratzen du eta Zubiriko fabrikarekin paraleloan doa, inolako arazorik gabe.**

4. Bateragarria al da meatze-ustiategi bat Baztango eta Esteribarko bailaretako abeltzaintzarekin eta bizimodu tradizionalarekin?

Bai. Magnesitas Navarras enpresak planteatzen duen **meatze-proiektua bateragarria da bailara horietako bizimodu tradizionalarekin.** Erdizko eta inguruko larre-baliabideak larreak antolatzeko proposamen baten bidez egokitu eta

Artesiaga Magnesitak

hobetu nahi ditugu. Horretarako, Magnesitas Navarras enpresak proposamenak finantzatzeko konpromisoa hartu du meatzaritza-proiektuaren aurretik eta hura iraun bitartean (toki-korporazioek jarduera tradizional hori estrategikotzat eta haranak garatzeko funtsezkotzat jotzen badute). Jarduera horien zatirik garrantzitsuen jardueraren aurreko lehen lau urteetan garatuko litzateke, eta enpresak bere gain hartuko luke meatze-proiektua ez gauzatzeko arriskua. Magnak banku-abal bat jarriko du, ustiapen-aldian proposatutako jarduerari eutsiko zaiola bermatzeko. Magnesitas Navarras enpresak proposatutako neurriekin, larreak eta inguruko eremuek abere-karga hartzeko duten ahalmena % 60 handituko litzateke.

5. Bateragarria al da Magnak planteatzen duena bezalako meatze-proiektu bat Natura 2000 Sareko eremu bat izatearekin?

Bal. Natura 2000 Sareak ez du jarduera ekonomikoa eragozten, baina horrek esan nahi du hura arautzen duen legeria bermatzailea dela haren bateragarritasuna ziurtatzeko, eta ez diola eragiten KBE (Kontserbazio Bereziko Eremua) kalifikatutako eremu horren osotasunari, ez eta hura definitzen duten funtsezko elementuei ere. Proiektuari ebaluazio zehatza egin zaio, natura-ingurunearen inbentarioak eginez eta, horrela, proiektuak ingurunean dituen benetako inpaktuak aztertu eta dagozkion prebentzio- eta zuzenketa-neurri guztiak ezarri ahal izateko. Horretarako, dozena bat espezialista independente baino gehiagok ikerlanak egin dituzte hainbat esparrutan, eta **ondoriozta daiteke ez diola eragiten Natura 2000 Sarearen osotasunari**. Testuinguru horretan, Magnesitas Navarras enpresak gizartean eta ingurumenean lekurik onena duen proiektua planteatu du.

6. Nola geratuko da Artesiagan irekiko den meatze-zuloa?

Proiektuak erauzketa-eremuetan antzuaren zati bat berriz sartzea aurreikusten du, **baonetako bat betez, Ipar mozketa**, bi hondakindegiekin batera modelatuz, larreak eta abeltzaintza berriz sartzeko egokia den **profil leunduarekin**.

Ustiategiaren garapenari eta habitatei dagokienez, antzuen erauzketa- eta biltegiatze-sekuentziari dagokionez, **etapakako okupazioarekin eta okupatutako eremuak azkar, azkar eta etengabe berreskuratzearekin planteatzen dira.**

Ustiapenaren diseinuak eta lehengoratzeak dauden habitatak, bai izaerari dagokionez, bai morfologiari dagokionez kontuan hartzen dituzte. Horrela, estandar onenen barruan, aberastasun naturalaren eta erabilera tradizionalaren helburuei erreparatuko zaie, eta hasieratik planteatuko da ingurumen-adierazleen jarraipena eta hobekuntza.

7. Nola bermatzen da meategiaren zaharberritzea?

Nafarroako Gobernuak aurrez onartutako zaharberritze planaren aurrekontuaren (1,53 milioi euro) % 100 **bankuko abal baten bidez** bermatzen da meategiaren zaharberritzea. Abal hori ustiategian lanak hasi aurretik uzten da.

Leheneratzea bermatzen da, lanak erauztearekin batera hasiz, egikaritze-plan batekin eta foru-administrazioak urtean egindako eta hurrengo urterako aurreikusitako lanak urtero gainbegiratuta. Magnesitas Navarras enpresak zorrotz jarraitu dio indarrean dagoen legediak ezarritako administrazio-prozedurari.

8. Nola ari da planteatzen Magnesitas Navarras proiektu hau?

Magnesitas Navarras enpresak **Iraunkortasunaren eta Gizarte Erantzukizunaren arloan** dihardu. Minerala eta haren ingurunea guztion ondasuna dira, eta, horregatik, gure proiektuak enpresa, erakunde, abeltzain, ekologista, mendizale, garraiolari eta inguruko interes-talde guztien adostasunetik eta inplikaziotik ulertzen ditugu. Gure interes-talde bakoitzari (toki-korporazioak, legebiltzar-taldeak, elkarteak eta erakundeak) egiten diogun ekarpena hobetzeko eta kuantifikatzeko, aitzindariak izan ginen gizarte-itzulera kalkulatzeko dugun txosten bat egiten. Ikerketa horrek ondorioztatu zuen inbertitutako euro bakoitzeko Magnesitas Navarras sozietateak 2,01 euroko balio sozio-ekonomikoa itzultzen duela.

Eskerrik asko zuen arretagatik

Zalantzak eta kontsultak:

magnesitas@magnesitasnavarras.com

Informazio gehiago MAGNARI eta biodibertsitateari buruz:

